

CUVENTARE

*la ocaziunea scribarei seculare (de 100 ani) a
gimnasiunii din Blasiu*

rostita de Domnul canonic si directoru gimnasialu
int. etc.

Timoteu Cipariu
in Blasiu 1855.

La SS. 3. Jerarchi.

Escelentia Ta, prea luminate si prea santite
Domne A. Episcopo, si prea onorati Domni de
tote clasile.

Fia-mi iertatu inainte de tote cu acesta oca-
siune a ve multiamii in numele acestei bune si
numeroase tenerimi scolastece pentru multa pretiuita
vostra bunetate, cu care bene ati volitu a lua
parte la acesta aniversaria solenitate. Presentia
vostra in asemeni ocaziuni e cea mai invederata
marturia, cu cata aplecare parentesca ve portati
catra inasa, cu cata amore benevolentia cuprendeti
aceste tenere ramuri, si cu cata sete doriti bunu
sporiulu si mergerea inainte a ei. Voi sunteti, cari
ca nescari luceferi sereni straluciti in ochii loru, si
eli cu bucuria cauta spre voi, ca catra ale loru
adeverate si vie exemple de merite si vertuti, ca-
ror'a si eli orecandu au se urmeze intru inaltele
deregatorie ce portati, ca pre-cumu voi le sunteti
loru astadi, asia si eli in ordenea loru se pot fi
fulerulu si esemplulu generatiunei venitorie.

Si intru adeveru, deca cu luare a mente vomu
cauta in apoi la istoria acestei scole, celei mai
vechie si mai inffloritorie intre tote scolele natiunei
romane, nu numai noi celi mai de dile si celi ce
ne aflamu de facia la acesta solene adunare, ci im-
preuna cu noi si tota natiunea romana din tote
provinciile ei, e detoria ore-cumu a imbracisia cu
caldura pre acesta tenerime, si pre aceste scole
care acumu cu capetulu anului 1854 au inchiatu

unu seculu de la fundarea loru, a se bucura astadi
cu noi si asi uni anemele cu noi spre a da marire
celui a totu potente, carele si a intensu bene-
volentarea si nemesuratele sale indurari spre acestu
institutu si pre in trinsu spre intrega natiunea
nostra. Si deca impregiarile nu ne au iertatu,
ca cu antan'a Nov. la inceputulu anului scolastecu
sa serbamu cu pompa si solenitate cuvenita funda-
rea acestoru scole, celu pucina astadi avemu sant'a
detoria de a impleni, cu ce suntemu detori catra
memoria marelui si adeveratu apostolescului bar-
batu, predecesoriulu Escelentiei Tale, Petru Paulu
Aaron de Bistra, carele infflacarutu de amorea re-
legiunei nostre puse temeliulu unui institutu din
care atata lumina s'a reversatu nu numai spre clerulu
si partea acesta a natiunei de una confesiune cu
noi, ci potemu dice cu mundria spre tota natiunea
intru tota estensunea ei.

Ca-ce care locu in natiunea romana, care
scola intre tote scolele romanesci, pote se arate
atati barbati mari esiti din senulu loru, carii
cu pietatea in relegiune, cu fedelitate catra august'a
casa domnitoria, si cu multa invetiatur'a loru
se se pota asemena barbatiloru esiti din tenerimea
scolastica acestoru scole? Unde a potutu sementia
aruncata de economulu celu bunu se aduca fructuri
mai insutite, de cumu a adusu sementia reversata
pre acestu locu, ce se para celu mai sterile si
mai reu de cultivatu? Unde s'au vediutu candu-va
ostenele si sudori mai bene resplatite? Unde se-
cerisiu mai multiunitoriu, de catu pre acestu in-
tietenitu campu si unde lucratori asia pucini se
vediaru la inceputu. Unde s'au potutu candu-va
cu midi-loce asia pucine a sa castiga efecturi mai
insemnatorie, de cumu ne arata istoria acestui locu
si acestoru scole?

Si ca se tacu de aceli multi barbati, vii seau

morti, carii au lucratu fora strepitu si fora pretensiuni, in cercari mai apuse, ale carora merite au fostu si sunt dereptu pretiuite in ochii totoruru celoru ce au fostu marturia neosteniteloru loru lucrari, si pentru carele cunun'a le este pusa in man'a lui D. dien, — ci nu potiu se tacu cu acesta ocasiune memoia aceloru prea alesi barbati, ale carora serieri nemoritorie sunt venerate de intreg'a natiune, carii au desceptatu sentiulu si viatia natiunei romane, si carii au suptu antaniulu lapte alu invetiaturei loru atatu de benefactorie la senulu acestei mame benecuventate. Nu me indoiescu ca, si de nu le asi spune io numele loru, voi si fora mene cunosceci si sciti pre cine intielegu io aici. Numele loru sunt scrise in anemele totoruru romaniloru, si sunt adorate cumu nu s'au mai adorat de nece unu poporu marii loru literatori. Ca cine nu s'a adapatu din scrierile unui Pietru Maior? Cine nu asepta cu sete, cá opurile nemoritorie ale lui Sam. Clain si Georgiu Sincal ore-candu de plenu se esa la lumina?

Si, acesti trei barbati, cari pre cerulu literaturii romanesci stralucescu ca atalia sori incalditori si nutritori toti au fostu filii acestoru scole, filii acestei diecesi, si filii sufletesci ai santei nostre relegiuni. Nu voliu io se detragu cu acestea meriteloru nece unui barbatu, care inainte au dupa acestia, din aste scole au de aliurea, au ostenitu pre calea cea colliurosa a literaturii romanesci, ci cu tote astea fora injuria potemu se dicemu, cumu ca inca nu s'a aflatu altulu nece unulu pana acum'a care cu lucrarile literarie atata influentia se fia avutu intru desceptarea natiunale, cu atatu mai pucinu care sei fia intrecutu.

Alte popora vechi si noua, grecii si romanii cu sentiu natiunale si cu midi-loce de ajunsu, s'au invetiatu a redica monumente de marmure si de arama intru etern'a memoria a barbatiloru bene meritati de patria si de natiune. Singuri noi, carii ne laudamu cu una origine asia stralucita si vechia, singura natiunea romana, inca si mai pucinu de cumu a potutu, nu a redicatu semne monumentali memoriei stralucitiloru sei barbati, — si intru adeveru nu potemu dice, ca n'amu avutu barbati mari. pote ca numai nu iamu sciutu pretiui dupa meritele loru. Ci monumentele loru sunt piepturile nostre, — si preste aceea, monumentele lui Sam. Clain, G. Sincal si P. Maior sunt cele ce si le au pusu eli insi in operile loru, si care sunt

mai duratorie de catu statuele de bronzu si de marmure. Ci va veni si acelu tempu, candu nece semnele din afora ale recunoscentiei natiunale nu va se le lipsesca; era memoria loru va fi de pururea in benecuventare si impreunata cu istor'a scoliloru din Blasiu.

Inse nece de voi potemu se ne uitam mari pastori sufletesci, si dulci parenti ai diecesei si tenerimei nostre, carii de intru unu inceputu asia micu, cumu au avutu scolele acestea, cu parentesca voastra ingrigire ati crescutu si ati adusu la infflorire acesta planta tenera, si carora sunt de a se multiamu fructurile nepretinite, carele au nutritu pre atati filii lipsiti de nutrementulu spirituale. Voi, cati ati parasitu viatia pamentesca, acumu repansati in senulu creatoriului nostru luandu coruna benemeritiloru vostre carea se cuvene dereptiloru si totoruru factoriloru de bene. Multiamita fia si voue cu acesta ocasiune solene suflete bune si multa ostenitorie, cati in decursulu secululu trecutulu alu acestoru scole ati fostu chiamati la redicarea si sustinerea celebritatei acestui institutu, adapandu din invetiatura voastra si incaldiendu anemele doritoriloru de ap'a cea pururea via a relegiunei si a scientieloru. Numele multora dintre voi au trecutulu din memoria celoru de acumu, ci fructulu osteneleloru vostre nu va trece nece va inceta, pana candu va remane in susu memoria culturai natiunale, care e impreunata cu numele acestoru scole, in carele voi ati ostenitu.

Inca nece de tene potiu se uitu in acestu minutu, cuviosa societate a Marelui Basiliu, careia dela inceputu fu incredentiata sortea acestui institutu. Mareta planta, verde, inffloritoria, care asia curundu te ai uscatu; ca-ce viermele imparechiarci a rosu la radecin'a ta, si tute ai vesceditu. Acestu edificiu, destinatu se fia asilu celoru ce numai relegiunei si scientieloru s'au inchinatu dilele loru, a remasu asia curundu desiertu de tene. O, si cata speme avea in tene diecesea si natiunea! O si cata lipsa avea, se remani pana in dilele nostre, — dile, in care spiriturile s'au scaimbatu, candu sacrificie-le sunt asia de rari! Sacrificia pentru relegiune, sacrificia pentru scientie: bazea societatei si bazea culturai omenesci. Tu te ai stinsu, ci inceputulu faptei manuloru tale a remasu. Fia si memoria ta benecuventata.

Era tu, prea inaltiate Parente pre care providentia curesca te a alesu, cá se ne fia in aceste

dile de impacare esemplulu toturorū virtutilorū, în care se razima spemea națiunei, a clerului și a acestorū scole, că se le lîi angerulu conductoriu în desiertulu ratecîrilor, bene-cuventa astadi acesta tenerime numerosa, carea pre anu ce merge se totu mai adauge insetandu a se adapa de în fontan'a nescursa a scientielorū și a relegiunei; pentru că nevolientiele ei se fia bene-cuventate înaintea lui D. diu și înaintea omenilor; că dintru însa și din scolele acestea se esa totudeun'a barbati cu fedelitate catra prea înaltiat'a casa imperatesca, barbati cu amore catra națiunea sa și cele colocuitorie; că renumele seculului acumu începutu se întrea pre alu celui trecutū; și că barbati ce voru esi din aceste scole, atatu în virtuti catu și în scientie, se fia glori'a națiunei romane și acestui institutu. Numele Escelentiei Tale și alu angustului nostru dulce Imperatu Franciscu Joseful I, pre carii D. diu v'a datu; că se fiti regeneratorii acestei națiuni credentiose, carele și acumu stralucescu cu tote radiiele virtutilorū, de acum'a sunt însemnate cu caractere nesterse în anemele nostre ale toturor'a și intru ale acestorū teneri scolari, carii împreuna cu noi se bucura de acesta di însemnata, unica în analile nostre, și care celi ce o voru mai ajunge dupa alti C de ani, nu voru lipsi cu asemene bucuria a o serba, în tenera aducere a mente de virtutile înalte, ce voru face nemoritoriu numele Escelentiei Tale!

ODA SECLARE

la

INCHEIEREA SECLULUI

Gimnasiului din Blasiu,

dedicată de

Jacobu Muresianu an. 1855.

Si Palatinas videt AEquus arces,
Remque Romanam, Latiumque felix
Alterum in lustrum moliusque semper
Proroget aevum!

Strabunulu Oratiu.

Descende*) din ceru musa, îmbracate 'n porfire,
Adunati corulu pindicu, grabesce vin' la noi!
O Febe! 'ntindeti arculu, acôrda tonu suptire,
Sa farmece si pétr'a ce nu sci de nevoi.
Cantati palatulu vostru fontan'a de lumini!
O scola 'ndatu Romane! Pornesce! Vîno! Vîni?

Dar' fugi din ochi fantoma fatala de pe culme
Celeno**) esti tirana, ori vulturu panditoriu?

*) Scobóra.

**) Un'a din Harpii, care cu tonu tiranu predise lui Enea ca are a suferi multe fatalitati. —

Concedemi o minuta de-unu sboru, tu peri adunca,
Séu canta p'a mea côrda: Romanu și viitoriu.
Cantu seclulu la o Musa Romana**) cu succesu,
Genuncuti pléca, falso, adi inne am sa tiessu!

Trecut'a umbr'a legei, Romani din Vali și Munte,
Pe faci'ave palita adi darulu se'ntronà.
De susu, de susu elu este! Înaltiat' a ta frunte,
Saluta frate-o Musa, ce nati'a 'nvia!
Voi Riuri cursi în mare cantati cu noi îndatu:
Totu radi'a estei Muse la cursu ne-a luminatu.

Nu Parcele, nu Jone, nu Romulu, bunulu tata,
Nu visu 'n Palatine, nu Marte tatalu seu;
Etern'a minte-alcea lucrà, se fia gat'a,
A disu, si Roma nimea, crescú în estu Muscu.
Deci Petre Paulu Aron, fundatoru, te
adoru!
Poeti ai Romaniei! sa lu premarimu în cora!

Unu bravu Domnu cá si Petru, unu Stefanu
Erou mare,
Mihaiu, ce Rom'a m'ca în degetu o purtá,
Lasatuneau, cá bunulu Traianu o gloriare,
La pintenu de marire sementia ei plantá;
Dar' cin' erá se ude resadulu cuplesitu?
Vedi? plante verdi-veréza, candu sórele-a peritu?!

Geniulu, elu se nasce, cá 'n pétra diamantulu,
Suptu pila 'mbraca ap'a, celu face stralucosu:
În simulu masei crude ascunsu sta si talantulu,
Candu sórele Minervei în lume nu l'a scosu.
Uau Aron Mecenate, cá Lupulu Moldoveanu,
Politau, si-adi se vede diamantulu celu Romanu.

Candu sórele suptu mare se culca-ale lui radiu
În luna se adóra de stelele ceresci:
Asia lumin'a vóstra, voi umbre, ea viadia
Eternu luciva 'n seculi, si 'n inne liricesci.
Asia ne 'nchinamu vóne, ce 'n cerari ati intratu
Luceaferi, pretiu de gratii luminei ce-ati lasatu.

**) Gimnasiulu din Blasiu, fundatu de nemuritorulu episcopu Petru Paulu Aron, alu carui seculu (100 ani) se impliní în finea an. 1854, cu nedisputabila influentia asupra vietii romaniloru. —

Cá vi'ta peru nepotii, candu le-ai lasatu comóra:
 Mamon'a ce deprava, storsuri dela 'mpilatu:
 Asia seau piertu familii, cu' ele-asia pópóra,
 Candu unulu fia care de totu nu s'a 'ngrigiatu
 Séu ce dici, resfacciate, cá Cresu, in avutii,
 Au patri'a nu geme, candu spuri nutresce fii?

Averea lui Dariu, ea nu te fericesce,
 C'avarulu pentru publicu despretiu va merita;
 Seracu de fapte bune si Jadulu te gonesce;
 Peritai cá si musca? Blastamu e sórtea ta;
 Bravur'a inse face cu diei se manci nectara
 Ah! seclii te ferice si natii*) 'ti canta haru!

Apusati, dar' lumin'a ce astadi luminéza
 E opulu vostu fundatori! Asiai candu scoli sadesci.
 Memori'a vi dulce, Romanii-o recoléza
 Ferice, toti ferice ve striga-u cei ceresci!
 Veniti, cantati palatulu romanu ce l'a naltiatu,
 Cantati pe fundatorulu, caci Livii nea creatu!

Séu cine nu se 'nchina la fructulu estoru Muse?
 Candu Clain, candu Maioru, Sincai au fostu pro-
 ductulu loru,

Treime adorata prin vali, provinci leuse,
 Prin ripe riurose de-o natie in coru!
 Plecati genunchii vostrii, ca santa i umbr'a loru,
 Ea 'n peptuve deradia, resulla in poporu.

Catu teneretu ce róta se dea in giuru de tronusi
 In timpuri de cutriera, luciá din este scoli?
 Ce bucinu cu resunetu facú martiri la tonusi
 Mai bravi decatu ce Blasiulu crease 'n campusi soli?
 Romane, ce depusesi maretiulu juramentu,
 Adora provedinti'a in estu asiedimentu!

Ear' tu cerescu parinte prigón'a sortei sterge-o,
 Sa aspiramu marire, cá vulturulu in sboru!
 Urit'a nefratia, viati'a lasa perde-o;
 Mii secle de ferice se seceramu in coru!
 Din mama, fiu si tata fa prosperu pelerinu,
 Sa cante: este scóle su al nostu Ierusalimu!

Ca valurile 'n holde suflata de zefire,
 Colori candu venetu, galbinu, candu rosii
 inschimbandu;

Asia de dulce 'ti fia totu gradulu la suire,
 Iunime, suptu acuil'a inalta prosperandu*)

*) In Banatu natu = fiu.

**) Scepturulu Augustei case domnitóre.

Voi nóue musii si Febe, politi acestu palatu,
 La fii de fii sa fia: Parnasu, Olimpu togatu*)
 Virtutea, ce la Reguli, la Codrii si Valerii
 Deschise cerulu, lica sa-si plante paradisu;
 Iunimea cea Romana din culmea primaverii,
 Decora si palmata se calce preste-abisu.
 O Ceru! Te rogu cu lacrimi, ce'opacu mani'a Ta,
 Cultiva vi'a-acést'a intrun'a a lucra!

Beutamu credu amarulu, celu cruntu, pocalu de sórte,
 Ce'si lipse-a sa sagéata in peptu, dar' na'petrunsu;
 Cu balsamu ne va unge unu angeru rani de mórte,
 Cá-altu seculu sa se mire, ca unde amu ajunsu!
 Cu-unu tonu proni'a striga: en! stéu'a ve sta susu!
 Intindeti braciul culturei, Romani, de catra-apusu.

Asia, fiti mari in secolii barbati, ce-ati datu lumina;
 Lumin'a este astadi la care ne 'nchinamu.
 Si tie provedintia, ca-audi candu totu suspina
 Romanii, multiaminduti, genunchii iti plecamu!
 Fa! 'n lustre toti se cante: „Palatulu s'a naltiatu!
 Mii secolii se recole barbati ce l'au creatu! —

Has viri grates puerique cuncti,
 Spem bonam materque paterque cantet.
 Credeque afflictos meliore lustro
 Austria ducet.

DESPRE FEMEILE BUNE.

Dupace se nasce prunculu si femeia se face
 mama, grija ei cea mai neadormita este a apleca,
 a dalaci, a cresce si a pazi pe nou nascutul de
 totu ce iar putea aduce sanatatea ori vietia in pe-
 riculu. Intru acést'a femeia buna ca mama e con-
 dusa numai de legile naturei si ale mintiei sane-
 tose, eara nici decumu de o nebusca desiertaciune,
 nici de lucsulu stricaciosu, nici de comoditate
 si lene, nici de sfaturile unoru batrane pline de o
 credintia desiérta fórte stricaciósa.

Tóta virtutea si morala isi are alu seu temelu
 in iubire. De aceea o mama buna invatia pe pruncu
 mai anteu, ca acela se iubésca pe Ddieu si pe
 deaprópele seu.

O mama intielépta scie stirpi la pruncii sei
 din radacina ori ce vitiuri si retaciri, cumu, res-
 fatiulu, care cu incetulu trece in nesupunere, cer-
 bicia, licaiturele, care indémua pe prunci a fura,
 mandria din familia ce ii face uriti la lume. Ea

*) Institutu capitalu paciuitu, neatacetu. —

iubese, insa scie si pedepsi, fara a cere ajutorulu barbatului, care ar degrada-o in ochii prunciloru.

Pruncii bine crescuti sunt singurele juvaere, singurele ornamente, pe care o femeia buna pune pretiu. Tóte sculele si odórele pentru densa sunt nimicu in alaturare cu pruncii sei. „Eata juvaerele mele,” dice mama intielépta ca si odióra Cornelia mama Grachileru in Roma vechia.

Mai in scurtu, femeia buna, credinciósa si intielépta este sufletulu familiei, sórele casei, cunana de auru a barbatului, fala natiunii si a patriei.

(Din cal. Dlui Baritiu).

КЪЛЪТОРИИ.

ДЕ ЛА БАИОНА ЛА МАРСИНА.

— Миньнат дичевт де кълъторие! ници каал, ници фриг, ници коль, ници глод . . . кэм е маи вине.

— Къ адевърат; ни не лънгъ ачесте авантажри адаоце къ третет прип зна дин челе маи фратоасе пърди а Франциеи, сьв зп чер лимиде ни алвастръ каре се дитинде деаскура поастръ ка о волгъ де старанд. — Блуги поет домник тез? — Къте-одатъ, кънд вреж сьв зиг лътеа: дар д-та? — Ши ез кънт дин време дн време, днсь нз маи дин тримвидъ. — Плъкът instrúment! — Ци плаче? — Фоарте тълт . . de departe, кале де шенте поште. — Те кред; штии шентрз че ам довѣдат а свна дин тримвидъ? — Пентрз ка сьв алънци сплънъл, поаге?**) — Аи гъчиг. Слнт акзм дои ани де кънд ть авъкасе ачестъ воалъ грозабъ каре адъче не от дичет дичет ла деспераре ни дн фаче сьв дореаскъ а скъпа де виеадъ прип ори че вин . . Силннъл дми авътсе сьвлетъл, дми дитъневасе минтеа, дми адъсесе десгъст де тоате плъчѣриле лътеи, ни дитръзи къвът ть дитинесесе клар не марѣнеа торнжнтълви . . . къчи хотърисем а ть дитнншка.

— Ши кэм д'аи скнмват хотъриреа? — Дн минътъл дн каре ера сьв ть тримиг не чеа лъте . . . кънд ера сьв траг къношъл нисголълви дитрентат спре фрнштеа mea, ам азиг деодатъ о тримвидъ сьвпнд о вькатъ жалникъ дин опера Лъчиа а лви

*) Bezi Nr. 1.

**) Сплнъл, воала вртълви де каре Енглези пьгитескъ шлтъ дн деара лор.

Donigeri . . . дар дитръзи кин асфел де чндар, дн кът м'аз шполат рска ка не зп невъл ни ми'аз рекорит сплънъл.

— Ши дрент рекзпонтиндъ пентрз ачест инстрúment каре дн'аз скънат виеада аи хотърит сьв те фачи трошпеташ?

— Дар; ни де агъче дтвзк тримвида ни рзи зрекнле челор че ть аскълтъ де къте ори вие де ть чепаркъ вртъл.

— Кред къ нз'и авеа невоие сьв фачи мзгнъ кът вом фн дитрентъ.

Енглезъл дичевт а риде ни дми фьгдъзи къ м'а скъти де ачеа плъчере дн тоатъ времеа кът вом кълътори амъндои; ез дн дикрединдъиз асемине дин парге-ми къ нз'и воиз чегн ници о поезие, ни асфел не фькърът чеи маи взии приетини дин лъте. Дъпъ дичеиреа ачестъи трактат дитрентои, ауринсеръм дозъ цигаре рзмене де Хавана кареле не фькъръ сьв гъндим фиреште ла чивъкъл търческ ни прип зрмаре ла воизжѣриле дн Ориент.

— Фост-аи дн Асиа? ть дитрентъ Енглезъл. — Ам фост къ зп компатриот ал д-тае, сир Диксон. — Диксон? докторъл Диксон? — Дар; зп тжпър фоарте плъкът, адевърат центман, палт, нзргънд окилари . . . Окилари де азр? — Интокмаи; дн къношти? — Къноск о персоанъ асемине прекъм зичи . . . дар се пзменше Ковлеи . . . Нз'и ел.

— Ачест Диксон ера шаре аматор де кафе търческъ ни къноштеа тоате кафеелеле челе маи вестите де не Босфор, агът дин партеа Европеи кът ни де не маъриле Асиеи, днсь дми тьртърисиа къ нне дн лъте нз нггеа сьв факъ кафе маи вьпъ декът дервинъл Абдалах-Осман, не каре дн дитълнсе ел де тълт дн дрътъл че дъче ла Брвса. Диксон фьгдъсече дервинълви сь'и тримитъ о пьреке де метании де калембек спре тьлцъшпире пентрз минънатъ фелецеан ре кафе че встасе ла ел, дар нз гьсече днкъ ници зп прилеж ка сь'ни дитлннеаскъ фьгдъиндъа. Афлнд дн сьършит къ ера сьв ть порнеск де ла Константинополи ка сь терг ла Брвса, дми дикрединдъ пьрекеа де метании ни ть рьгъ ка сьв о дав дин партеи лъ: Абдалах-Осман давъ л'ани дитълннн кътва дн кълъториа mea.

— Ши л'аи гьсиг? — Л'ам гьсиг. — Кэм, внде ни кънд? — Ла анъл 1845, дитре Гемлик ни дитре Брвса, дн Асиа. Плекасем дин Константинополи не зп вапор търческ къ гънд де а терце сьв визи-тез Брвса, векиа канигалъ а дитперизлви Отоман, веститъ прип пзтеръл минарелелор че се длаадъ

din cinza ei ca lăncile unei armii de vriești, pre-
kăm și prin frământările materiei de mătasă la-
brate și fabricate sale. Desvârșind la Gemlik,
său mîc de pe malul asiatic a mării de Mar-
mara, tovarășii mei și eu ne scîrșim ne căi lăz-
răm drăgăla Brăsei.

„Къраеа че дъче ла ачест ораш, вѣтѣтъ де
копигеле кайлор ши а къмилелор, трече песте към-
пий ши колниче аконопеге къ о еарѣ селватикъ ши
кълѣторѣ есте еспѣс дн време де шесе чеаскри
ла разеле арзетоаре а зпѣи соаре де фок че дн
коаче ка пе зп оз дн шелеа лѣи.

„Федиле поастре се рошицере ка пиште ро-
дѣи коаите, ши пи се пѣреа къ авеат фие-карѣ
къте зп воц де еаскъ дн гѣг. Сетеа не тѣнѣиа
фѣрѣ мѣлъ ши пе сѣлѣа съ рѣкниѣ тѣрченге : аман!
кънд дн порочѣре сосѣрѣм ла мѣжлок де кале, пе
малѣа зпѣи мѣк пѣрѣв. Къдѣва палтѣни марѣ ши
фрѣнзощѣ дн форма зпѣи verde oazic кѣар лѣнгъ къ-
раре ши дѣтѣрѣшгѣа о зѣтѣрѣ дрѣгълашѣ дѣ-
прецирѣла лор

„Дѣи поцѣ дѣкѣнѣи вѣкѣрѣа поастрѣ!

„Не коворѣм дѣдатѣ де пе кѣи ши дѣм пѣ-
валѣ ла исвор., дар пѣнѣа пѣ аѣкѣа а веа, зп
вѣтрѣи че ста къакаг съв копачѣ азеарѣгѣ сѣре
поѣи ши пе опреште де а фаче о асемене пѣвѣнѣе
къчѣи, остѣнѣдѣи ши дѣфервѣнтѣдѣи към пе гѣсѣам де
пе дрѣим, пе-ам фѣ дѣволѣнѣвѣгѣ пе лок де дѣнѣ-
дѣам кът де издѣнѣ анѣ рече. Ел пе сътѣвеште
съ пе одѣнѣм маѣ дѣтеѣс вр'о чѣнѣи мѣнѣте ла
зѣтѣрѣ ши пе пофгеште пе пиште рокожѣни кѣрате
каре дѣ сѣлѣѣа лѣи де пѣг.

„Безѣтѣатеа инѣнѣрѣгѣ пе фаца ачестѣи ом
пе дѣдеамѣ а прѣимѣ пофгѣреа лѣи, ши дар фѣрѣ
дѣтѣрѣзѣере пе ши издѣнѣм съв палтѣни аштенѣнѣд
къ пѣрѣвѣдѣре дѣвоѣреа лѣи неѣтрѣ ка съ соарѣем
дѣнѣтр'о дѣнѣкъ пѣрѣвѣа дѣнѣрег. Фие-карѣ секѣндѣ
пѣреа зп ан, фие-карѣ мѣнѣтъ зп веак! дн съѣр-
шиѣ чѣнѣи мѣнѣте се дѣмилѣнескъ!. сълѣтъ дн
пѣчоаре къ окѣи дѣнѣдѣи сѣре исвор, дар еатѣ къ
вѣтрѣнѣа дѣрѣнѣи ши се дѣфѣдѣнѣазѣ къ о кътѣе
де рахатлокѣи ши къ о тавла де нахаре къ анѣ.

„Евалах! Ишалах! Машалах! дѣнѣтр'о кѣна-
лѣ кътѣа ши нахареле сѣит дешерте, сетеа поа-
стрѣ сѣнѣсъ ши мѣлѣдѣнѣреа чоастрѣ къ атѣт маѣ
таре къ вѣтрѣнѣа пе адѣче дѣдатѣ пе о алѣ
тавла маѣ мѣкъ кътева фелеѣене де кафе. . . дар
че кафе! о мѣнѣне де кафе, пѣкътъ, парѣзѣатѣ,
вредѣнѣкъ де зп сѣлѣан! фѣкаре пѣкътѣрѣ къпрѣн-
дѣа о котоарѣ де мѣлѣдѣнѣрѣ некѣноскѣте; вредѣам

къ соарѣем раѣла лѣи Мохамед топѣг дн феле
дѣанѣрѣи.

„Нѣмаѣи зп сѣнѣгѣр ом пе лѣте ера дн старе
съ факѣ асемене кафе! ши ачел ом тревѣѣа съ
фие Абдалах-Осман де карѣ дѣни ворѣсѣе Дѣкон
ла Констанѣинополѣи. Адресѣндѣамѣ дѣчи ла дѣрѣнѣ-
нѣа вѣтрѣи дн дѣнѣревѣѣс:

— Нѣ епѣтѣи д-та Абдалах-Осман? — Бенѣим;
рѣспѣнѣсе дѣрѣнѣнѣа. — Кѣнопѣтѣи пе Дѣкон-Бѣи? —
Евет. — Дакѣ епѣтѣи Абдалах-Осман ши кѣнопѣтѣи
пе Дѣкон-Бѣи, еатѣ о пѣреке де метѣнѣи де кѣ-
лѣтѣвек че мѣз дѣнѣсѣрѣнѣат прѣетѣнѣа пострѣ ка
съ дѣи ле адѣкъ ка зп сѣвенѣр неѣтрѣ мѣнѣнѣата кафе
че аз вѣзѣт ла д-та . . . — Зѣкънд ачесте ам дат
метѣнѣиле вѣтрѣнѣнѣлѣи Абдалах-Осман; ѣар ел дѣни
дѣсѣмерѣвѣ варѣва къ о адѣнѣкъ зѣмѣре, ши дѣни
фѣкъ треѣи темѣнале дн време че дѣнѣкълекѣм неѣтрѣ ка
съ мѣи зрѣнез дрѣгъла ла Брѣса.“

(Ва зрѣта.)

ЕДѢКАЦИѢНЕА ФЕМЕН.

Дн Нр. 8 ал жѣрналѣлѣи „Тѣмпѣлаз“ фѣгѣреасѣ зп
артѣкѣла съѣскрѣе д'о дамѣ, Анѣка Мѣркѣлескъ.
Навѣм онѣре а кѣноапѣте дн порсоанѣ астѣ дамѣ,
авеѣм дѣсѣ онѣореа а кѣноапѣте издѣнѣл сексѣл-
фрѣнѣос, атѣт дѣн сѣкрѣерѣи кът ши дѣн овсѣрѣврѣи:
фетѣеа, дѣн прѣзѣнѣ къ патѣра ши къ Исѣорѣа, сѣит
сѣнѣгѣра ши дѣлѣчеа поастрѣ окѣпациѣне де зп тѣмѣнѣ
дѣкоа.

Сѣнѣвѣнѣнд къ артѣколѣла дѣн Нр. 8 ал Тѣмпѣлѣи е
де Доамѣна Мѣркѣлескъ, ши къ измѣта дамѣ поартѣ
зп каракѣтерѣ венѣравѣлѣз (condiѣiѣне sine qua non
ачелѣи че сѣкрѣе сѣре а лѣмина), ѣаз пѣана а рѣс-
нѣнѣде дн пѣвѣлкѣ Dei Мѣркѣлескъ ла дѣнѣревареа
ачастѣ дѣн артѣколѣла Dѣмѣсѣале:

„Карѣ сѣит инѣтѣнѣдѣиле роѣжѣне че пе ар форма
шѣма ши морала копѣлелорѣ поастре?“

Прѣн инѣтѣнѣдѣи, Доамѣна Мѣркѣлескъ дѣделѣде
шкоале ши пенѣсѣонѣате, опере ши авторѣи, профѣсорѣи
ши гѣзѣрѣнѣапѣте. —

Доамѣна мѣа, пѣчѣи шкоала пѣчѣи профѣсорѣла пѣ
пот фаче, къ чѣло маѣ вѣне метѣоде, дн жѣнѣа
омѣлѣи, чѣеа че поате фаче мѣта сѣнѣгѣрѣ, къ а-
торѣла матерѣи, дн вѣрѣста фраѣетѣ омѣлѣи, кънд
ѣнѣма, фѣнд ка чѣара, към зѣче Rousseau, е
прѣмѣитоаре де орѣче фел де импрѣсѣнѣнѣи. Профѣ-
сорѣла лѣмѣнеасѣ капѣла къ шѣнѣнѣа, ши мѣта,
ѣнѣма, къ аторѣла; дѣнѣнѣс ѣнѣма, аѣоѣи капѣла; дѣнѣнѣс

тата, аної професоръ; дитѣи тата, аної върватъ дитѣи морала евангеликъ, аної артеле ши шѣ д-целе; дитѣи есемпляр патернъ, аної соціетате. Въ котнар патернъ чед рех къ фіеръ; ши д-дїеа тѣмеі къ поелеа че фаче фіеръ пльъ; патернъ чед взп е азръл, че каре пзѣнъ лъстръ дла фаче стрълъчѣтор ка соареле . . . Азръл азі е есепдїеа; іар фіеръ, регъла ценералъ. О фатъ азі ште де тоате: лїмвї, данъ, шѣсїкъ вокалъ ши инструменталъ, mode, лѣкс, штепдѣ, арте, etc; фъръ а ште дпсъ маї нїмїк дїн дѣеа че тревъіе съ ште етемеіа, ка соадъ ши ка тѣмъ. Канъ, пїнъ де фѣмърі ши ініма, сеавъ *)

Aimé-Martin а проват асте марї верїтѣдї дп фрѣтоаса са оперъ. „Educația mizerelor de familie“. Дар оаре кѣте етемеі аз чїтїт сѣс аз стѣдіат серїос аств скрїере? Кѣте мѣте де фамїліе с'аз дичеркат съ аплїче ла копїі лор фрѣтоаселе еї дпвѣдѣтѣрі?

Ши вѣт? ва зїче чїне-ва. Прїн че тїжлок?

Кѣ фрѣтоаселе есемпле патерне. —

Lamartine (о сїзне сїнгѣр дп префаца кълъ-торїеї сале дп Оріентъ) не цевъкїі тате-сі а дп-вѣдат елеметеле лїмвїеї франеде: Еа дї еслїка, дп дѣлчеле лїмвїеї матернъ, мїознеле ероїлор дїн сѣта сврїтѣръ, дптр'о вїзїеі лѣсгратъ (къ гравърі), десволтїнд, къ модъа ъста, дп сѣмлегла лѣсгрѣлї поегъ аморъа де патріе ши де зманї-тате! Адаогъ ла ачаеста есемпляр пзрїндїлор де вїртѣте ши аморъ: пзрїндїі азї Lamartine, дп окїї копїлѣлї лор, шгердѣах лѣкрїта вѣдѣвї; шїа офанзлї, сѣтѣрѣв не флѣмїнд, дпвѣстїмїта не тренѣрѣосъ, вїндека вѣлеле фїсїче ши морале але інфортнѣлѣлї; сга дп фїне, моделъ де зїре копѣлгалъ, де дрептате ши фрѣдїе. Еатъ акте че се тїшѣреск афнд дп ініма кастъ а копїлѣлї ши карї інфлѣнѣеасъ асѣра вїедїі азї дптрѣдї! Еатъ де че Lamartine е азї моделъа карїтѣдїі ши ал дрептѣдїі! Аст-фел пренарат копїлѣл, вїдїлѣл пѣл маї поате корѣмїе. Кѣнд арборъа а крескѣт дрепт ши а прїне рѣдѣчїне, фѣргѣелеле дла пог рѣмїе, пѣ дпсъ стрѣмѣва.

— Не мѣта азї Lamartine а формат'о крѣ-дїле ши сколелеле, поате обсерва чїнева. —

— Ної кѣноаштет мѣте, де класа а доа (ча маї пѣдїн корѣмїе) карї, фъръ а ште тѣкар ал-

фаветъа націонал, фъръ а ште сѣ шїе сѣвскрїе пѣ-теле чедъ пѣдїн, пѣтаї къ есемпле фрѣтоасе ши къ аморъа матернъ детеръ Ромѣнїеї: Вїрїнїі ши Лѣкредїі, Брѣдїі ши Катонї.

— Ши знде сѣнг? Ної пѣї ведем пїкѣрі.

— Ба сѣнг; чї сгаз аскѣшї, ка роселе дпнекате де тѣрѣчїнї, ка тесакрїле дпморѣнтате сѣвнѣ-мїнг! —

Непсїонателе челе маї взпел сѣнг проасте дп алѣтѣраре къ едѣкадіа мѣтеі вїртѣоасе: не чїне, доаре ініма маї мѣат де копїлъ? Не гѣверпантъ, орї не мѣмъ? Не мѣмъ негрешїт; кѣчї копїлѣл е фрѣкѣлѣ аморълї, рѣмїтѣ дїн ініма еї! Фетеле маї къ сеатъ нїчї зп мїнгъ п'ар тревїі деслїнїте де сѣлѣл мѣтелор: върѣдїі марї аз арѣтат къ ін-сгїтѣдїіле де фете, де прїн капїталеле челе марї, корѣмїе ініма фетеї дп лок с'о повїеде (1); ши че е етемеіеа фъръ інімъ? Натѣра фъръ соаре. Інімъ се чере де ла етемеіе: ініма е тронъа амор-рѣлї, не каре тодї реформаторїі чеї марї соціалї васаеасъ ферїчїреа стателор ши дпфлорїреа фамї-лілор. —

Де че оаре етемеі, фаворїсате ши де патѣръ ши де соціетате, сѣнг азї нїште монстрїі, ка соаде ши ка мѣте? Пентрѣ къ не лїлсѣкк інсгїтѣдїі? Пентрѣ къ п'авем крѣдї, сколї ши пенсїонате? Нѣ, пзрїндїі ши моншїі поштрїі пѣ шїе маї крескѣръ копїі къ пенсїонате ши къ гѣверпанте, ши че соаде ши мѣте ераз п'атѣнчї! Бігоге, че е дрепт; дар вїготїемъ лор ера де патѣръ а десволта, пѣ а стїнѣе флакѣра аморълїі сакрѣ! . . . Скоала пзрїндїлор поштрїі ера фамїліа; даскѣлѣ, мѣта, карта, бївлїа; професоръ, преотъ; гѣверпанта, есемплеле вїртѣоасе. Фрїка Домїлѣлї, еатъ, васа едѣкадізнеї моншїлор поштрї.

Че ам пѣс ної дп локъа темерїі де Zeitate, де знде пѣрчедѣ аморъа де зманїгате? Лѣксъ ши десфъръз! Ш'аной, неам чївїлісат! Негрешїт, амъ лѣоат чївїлісадїеа де ла коадъ . . .

— Кѣла есте сїстемъа фатал ал протекто-ратѣлї

— Пзрїндїі сѣнг сѣверанї дп каса лор. Мѣ-теле сѣнг сакре сѣнг орї че гѣвернъ. Дакъ дар мѣта ар предѣї пѣтаї не жѣмѣтате ферїчїреа копїлѣлї еї, не кѣт предѣемте панїгѣдїле дпмї, ши гѣсѣрїле сѣксѣлї еї, п'ар abandona educația фетелор не мѣнїі мерченаре, індіферїнте саз корѣмїте; прїн вртаре, азї скандалъ ар фї маї мїв,

*) Vezi ши поесїа дїн зрѣтъ дп паргеа в 2 а врѣшѣрелор Реѣнїнїї Фетемїлор Романе.

*) Фїсіологїа кѣсѣторїеї, де Balzac

ші деспоареа маі пѣдѣнъ : prin зртаро, маі тѣлѣ
Ферічире коажгаль ші соціалъ. — Прекът върватъ
е респонсавіа де тоате актеле Фемеіі, асемenea
ші пѣрпіндіі, де тоате актеле копіілор : Фемеіа е
зп копіа рѣсѣдѣтѣ де патрѣр ; ші копіала аре
невоіе де протекціоне, Фіінд девіа ші къ корпала
ші къ мінтеа. —

О маі ренет : нѣ пенсіонателе ші кърділе фор-
теасъ ініма отълаі ; чі морала евангелікъ, праті
натъ де тѣлѣ дп окіі копіалаі : сьртароа ші
лакріта мѣмеі Фак маі тѣлѣ де кѣт предіка се-
веръ а Менторълаі ші а копѣсорълаі, ші декът
арестъа змілітор ал професорълаі. Ла арътароа лзі
Roussau (1750), Франца нѣмъра секолі де есістіндъ
політїкъ ші соціалъ : ea dідесе Еуропеі Расіні,
Моіері ші Волтері ; лічое, зніверсітѣді ші пен-
сіонате ; Франца днѣс, дп тіпнѣа Філософълаі Це-
невеі, аеа канъа плін де тоате артеле ші штііндеде ;
іар ініма, зп слоіз де гіадъ ! Rousseau, къ Чоканъа
лопїчеі сале еркзлеане, сѣзратъ тоате сістемеле
де едъкадіане, пріватъ ші пѣвлікъ, відіоасе саз
іпперфекте ; ші къ Факла аторълаі, (аратъ дп
Heloise) калеа адевъратъ басънд Ферічиреа пазіі-
лор ш'а оменіріі не едъкадіа нѣтелор. Aime-Martin
контплетъ ідеаа лзі Rousseau кърдіндъ-о де па-
радоксрі саз де перінъ. —

О ценераціе де Фете крескъте аст-Фел, къ е-
сеппле де віргъте, ші дп аторъа де патріе ші
де зманігате, ар да дъріі Азаредіі ші Корнеліі,
карі ар да ші еле, ларъндъа лор, Грахі ші Франк-
ліні, Атзичі нѣмаі нозте аеа Ромъніа пенсіонате
ка ал duei de Genie, азторі ка Фенелон, поеді ка
Хьро, ісгорпчі ка Michelet, Фавлішгї ка Lafontain.

Дака Ромънѣа, къ тоатъ орвіреа ші дптіла-
реа дп каре л'аз цінгт секолі дптреді, ші Фана-
ріотъа ші Московітѣа, а рѣнас тот ромън ші кре-
пїтї, ші а дат патріеі Владімірешті ші Рѣдъленгї,
Кърлові ші Негълічі, че п'ар девені елз оаре, кжд
Фіе-че тѣлѣ ар вреа сѣ креаскъ сінгъръ копіала
еі дп Фріка Домнѣлаі ?

А! Фемеі! Фемеі! кжд в'аді сімді воі сакра
місіане кѣт о сімг вървадіі деніалі че сгъдіасъ
ініма воасгрѣ де азрѣ, атзичі тот аторъа нентрѣ
лѣкѣс ші ванітѣді л'аді стрѣмъга асвпра копіілор,
незвндъ-въ а ле лѣса, къ зп пред аша де тіа,

десазрѣ інімеі, каре е тотъа! — Сѣ Фіз віне дпде-
лѣсѣ, къ нѣ ворвекъ де аторъа чезъ аре ші віта
кърѣр : Федіі сѣ ка сѣ дпдѣне ші сѣ ле дптілаінеаскъ
тоатъ воіле, къ токма ачѣста е сгрїкъчънеа мора-
літѣдіі, чі ворба не е де атороа кърѣр Фіі пер-
трѣ де аі Фері де орї че патітѣ стрїкъчѣсѣ соціе-
тѣдіі ші де а ле форма ініма зтапъ ші ізвїторѣ
де патріе ші де демпїтатеа отенееаскъ. —

Атзичі Грахіі воасгрїі ар лѣстра нѣтеле воасгрѣ,
ар Фаче Феріче патріа лор, ар консола вѣтрѣнѣтеле
воасгре. Счентрѣа воасгрѣ де крїп е тѣлѣ маі
новіа ші маі таре де кѣт ал пострѣ де Фіерѣ : мі-
сіанеа воасгрѣ есте дпдъачїреа моралърілор сѣа
ватїче але върватълаі ші дпновїліреа інімеі васте а
копіалаі. Нѣ свїтеді дар воі адевърателе рефїне
але соціетедіі? Вървадіі воитріі нѣ свнт еі оаре
Фанта воасгрѣ? Четъденїі, че даз леці соціетѣдіі,
нѣ свнт-еі елевїі воитріі? Воі формаді Іпіас саз
Вашїнкотї, склаві саз десподї, апцелї саз демонї.
Въ плак днѣс Фіаръле? Нѣрадііле дар, ші нѣ въ
маі пѣлпгедї. —

К. Д. Арїческъ.

ЛОГОГРИФЪ.

Ез, кѣндъ тата т'а Фѣкътѣ
М'а скъладатъ ші т'а вѣтѣтѣ :
Дечї свнтъ морѣ сьрїчеа,
Ші чїп' лз вреа сѣ тѣ іеа,
Нїчі ва да а тѣ 'вѣрїчї
Мїределе тез нѣ ва Фї.
Де тѣ ласъ сѣ тѣ тѣнкъ
Мїреле сѣ 'нгронъ-адънкъ.
Свнт вѣтрѣнъ, жїзъ 'н канъ,
Нѣмаі бравїлоръ ле плакъ.
Чїпчі нїчѣре мї сѣ деажнѣсъ
Аша тѣлѣ атъ нѣтрѣнѣсъ ;
Зїмъ зп, ве, ла дпченътѣ,
Дакъ ші аї Фостѣ кѣноскътѣ.
Ла вѣрїкъ дпті зі, къ сѣ р'а,
Ші 'ї ведѣ къ сѣ сора та.
Еар' де 'мі даі зп канъ де нашъ
Дп зрѣмъ свнтъ нїчорѣшї :
Се нгї къ д'ам Фостѣ ші татѣ,
Де нѣ тѣ ші ваці дп самѣ.
Ші де нѣ тѣ веі гѣчі
Дп скъртѣ ші тѣ веі мѣрї.

Фнѣ галвенѣ. Кѣкѣ

Логогрїфъла дпн Nr. 5 ла деслѣгатъ маі дп-
тѣіа А. С. дпн В. „Телеграфъ.“ —